

konulu sempozyum başladı.

Sempozyumda ilk sözü alan Prof. Dr. Ahmet Mumcu "Millî Egemenlik İlkesi" ni konu alan konuşmasında, önce millî egemenlik ilkesinin tarihi gelişimi ve bu konuda ileri sürülen çeşitli görüşler hakkında bilgi verdi. Sözlerini "halk" ve "millet" kavramı arasındaki farkı anlatarak sürdüren Prof. Dr. Mumcu, şöyle konuştu :

"Millet egemenliği, halk egemenliği ilkesinden farklıdır. Çünkü millet bir bütündür, manevî bir varlıktır; halk gibi tek tek sayılmaz, niteliği her gün değişmez. Millet, bir toplumun geçmişten gelen duyguları, düşünceleri ile bugünkü yaşayış biçiminden, ortak duygularından oluşan ve ileriye doğru bu duygularla birlikte yürüyüp giden manevî bir varlıktır, belirgen bir varlıktır.

Millî egemenlik ilkesini kabul ederseniz, seçtiğiniz temsilciler, kendilerini seçen kimselerin değil, bütün milletin temsilcisidirler ve o yüzden onları seçen kimseler de canları istediği vakit temsilcilerini azledemezler. Bunu kim yapar? Yine bir bütün olarak millet yapar, belli seçim sıraları geldiği vakit.

Görüyoruz ki, millet egemenliği ile halk egemenliği arasında önemli bir fark vardır ve ne yazık ki biz de her iki kavram arasındaki bu incelik bilinmiyor. Bizde, özellikle siyasal iktidarlar, çok partili demokratik hayata geçtikten sonra şöyle demişlerdir : "Çoğunluğu ele geçirirsek biz millî irade-

nin sahibiyiz." Bu, millet egemenliği ilkesi ile bağdaşmayan ve milletin varlığını inkar eden, halk egemenliğine doğru giden bir görüştür. Halk egemenliğinde çoğunluk hangi vatandaşların tarafındaysa, -çünkü prensipte halk kendisini doğrudan doğruya yönetiyor- şüphesiz çoğunluğun dediği olacaktır. Ama, millet egemenliğinde, egemenliğe sahip olanlar belli bir zümrenin, belli bir grubun, belli bir kimsenin değil, bütün milletin temsilcileri olduğu için, tesadüfen bir seçim sonunda çoğunluğu eline geçiren siyasal parti millet iradesinin sahibi değildir. Belki, milleti yönetmek için bir süre kendisi yetkili kılınmıştır, hepsi bu. Bizim demokrasi anlayışımızdaki, bu çarpıklık yavaş yavaş düzelme yoluna girdi. Çünkü, çoğunluğu elinde tutan siyasal bir grup, ben milletin sahibiyim, millet iradesinin sahibiyim dediği takdirde, geriye kalan milleti inkar ettiği gibi, millet kavramına ters düşen bir tutum içine girmektedir. Biraz önce de söylediğim gibi, millet bölünmez bir bütündür. Bir vücut gibi, nasıl ki bir vücudu ortadan kestiğiniz zaman iki taraf da yaşayamazsa, millet iradesini de bölemezsiniz. Öyleyse bugünkü modern demokrasilerdeki millî irade ilkesi bize çok önemli güvenceler getirmektedir. Onlardan biri çoğunluğun azınlığa olan baskısının yok edilmesidir.

İkincisi, daha önemlisi, milletvekillerinin azledilme korkusu olmadan belli bir süre rahat rahat ça-

alışabilmeleridir; çünkü millet için çalışıyorlar, belli kişiler için çalışmıyorlar. Belki belli ideallere sahipler, belli idealleri gerçekleştirmek için çalışıyorlar, ama bunun arkasında yatan motif, doğrudan doğruya milletin bütününe hizmet götürmesidir."

Mumcu'dan sonra söz alan ve "Büyük Zafer ve TBMM" konulu bir tebliğ sunan Doç. Dr. İhsan Güneş ise Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin "ulusal" bir meclis olduğunu, daha önceki meclislerde bu özelliğin görülmediğini, genç ve idealist milletvekillerinden oluşan ilk Meclis'in, ülke ve ulus çıkarlarını her şeyin üstünde tuttuğunu, denetime büyük önem verdiğini ve ülkede yaşayan tüm grupları temsil eden bir yapıya sahip olduğunu anlattı. Güneş, ilk Meclisin yaptığı çalışmalar ve Atatürk'ün bu Meclis'le birlikte sürdürdüğü mücadele hakkında bilgi verdi.

"Büyük Zaferin Dış Siyaset Açısından Sonuçları ve Millî Egemenlik İlkesine Etkisi" konulu bir konuşma yapan Yrd. Doç. Dr. Halime Doğru'dan sonra söz alan Yrd. Doç. Dr. Meral Aşıkoğlu da "Kurtuluş mücadelesinin Malî Kaynaklarının Nereden Sağlandığı" konusunda bir tebliğ sundu.

GENEL KURUL'DA ÖZEL GÜNDEM

TBMM Genel Kurulu 23 Nisan günü saat 14.30'da özel gündemli bir toplantı yaptı. İstiklâl Marşı ile başlayan toplantıda TBMM Başkanı Kaya Erdem, ANAP Genel Başkanı ve Başbakan Yıldırım Akbulut, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel ve konuk yabancı parlamenterler adına Macaristan Sosyal Güvenlik Bakanı Yardımcısı Dr. Andras Kelemen birer konuşma yaptılar.

TBMM BAŞKANI ERDEM

Genel Kuruldaki konuşmasında, Atatürk'ün, güçlü devletlerin mandasını talep edenlere, (Beyler, bu vaziyet karşısında bir tek karar vardır. O da millî egemenliğe dayanan, kayıtsız,

